

LAGUTSKOTTETS UTLÅTANDE 4/1999 rd

Statsrådets skrivelse med anledning av ett förslag till gemensam åtgärd om bekämpning av grova miljöbrott (gemensam åtgärd om miljöbrott)

Till stora utskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagens talman lämnade den 15 juni 1999 statsrådets skrivelse med anledning av ett förslag till gemensam åtgärd om bekämpning av grova miljöbrott (gemensam åtgärd om miljöbrott) (U 16/1999 rd) till stora utskottet för behandling och bestämde samtidigt att lagutskottet skall lämna utlåtande i ärendet till stora utskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsrådet Jarmo Littunen, justitieministeriet
- äldre regeringssekreterare Tuomas Aarnio, miljöministeriet.

STATSRÅDETS SKRIVELSE

Förslaget

Danmark har lagt fram ett förslag till gemensam åtgärd om bekämpning av grova miljöbrott. Målet är att bekämpa grova miljöbrott genom att harmonisera medlemsstaternas lagstiftning samt effektivisera samarbetet och utbytet av information mellan medlemsstaterna. Grova miljöbrott definieras som handlingar eller underlåtenhet, under försvårande omständigheter och i strid med nationell miljölagstiftning, som orsakar allvarlig skada på miljön eller medför uppenbar fara för sådan skada.

Medlemsstaterna är skyldiga att se till att den nationella straffnivån för grova miljöbrott är tillräcklig och att juridiska personer kan åläggas straffrättsligt ansvar för sådana brott. Dessutom skall det säkerställas att det enligt nationell rätt

är möjligt att beslagta och förverka utrustning och vinster i samband med brotten. På grova miljöbrott tillämpas Europarådets konvention av 1990 om penningtvätt, efterforskning, beslag och förverkande av vinning av brott. En person som har dömts för grovt miljöbrott skall vid behov kunna hindras från att delta i verksamhet som kräver officiellt tillstånd eller godkännande. Dessutom skall medlemsstaten se till att effektiva bestämmelser om kompensation och miljömässig rehabilitering blir tillämpliga. För förundersökning av grova miljöbrott borde tillsynsmyndigheterna utöver de sedvanliga tvångsmedlen ha andra effektiva befogenheter och metoder för utredningsarbete.

Myndigheterna i medlemsstaten skall ha domsrätt när det gäller grova miljöbrott begångna inom dess territorium eller ombord på ett far-

tyg som är registrerat i medlemsstaten samt av en fysisk person som är medborgare eller stadigvarande bosatt i medlemsstaten eller av en juridisk person som är etablerad på dess territorium.

Medlemsstaterna är skyldiga att samarbeta i största möjliga utsträckning för att byta uppgifter och vid undersökning och åtal i samband med grova miljöbrott. I den gemensamma åtgärden finns bestämmelser om överföring av straffprocesser från en medlemsstat till en annan samt om verkställighet av straff i en annan medlemsstat. Medlemsstaten är skyldig att utse en kontaktpunkt som skall sköta insamlingen av information om grova miljöbrott och utbytet av denna information med medlemsstaterna.

Medlemsstaterna skall vidta nödvändiga åtgärder för att underteckna Europarådets konven-

tion av 1998 om skydd för miljön genom strafflagen.

Statsrådets ståndpunkt

Statsrådet anser att den gemensamma åtgärden är viktig till sitt innehåll och ställer sig positivt till saken. Statsrådet är dock av den åsikten att man för att undvika dubbelt eller onödigt arbete först bör utreda hur nödvändig den gemensamma åtgärden är genom att klarlägga bristerna i medlemsstaternas nuvarande lagstiftning. Om det finns brister bör det utredas hur de påverkas av att medlemsstaterna ansluter sig till Europarådets miljöbrottskonvention. Efter att dessa utredningar har slutförts kan man inta en väl underbyggd ståndpunkt till om den gemensamma åtgärden är nödvändig och till dess innehåll.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Enligt utskottet är det viktigt att medlemsländerna i Europeiska unionen utvecklar sina bestämmelser och samarbetet för bekämpning och utredning av miljöbrott och det juridiska ansvaret för dem. Det behövs tillräckligt enhetliga bestämmelser och samarbete, eftersom effekterna av miljöbrott kan sträcka sig utanför statsgränserna. Ett exempel på internationellt samarbete är Europarådets miljöbrottskonvention av 1998. Finland har undertecknat konventionen och avser att ratificera den år 2000.

Bestämmelserna om miljöbrott reviderades i Finland 1995. Bestämmelserna i kapitlet är omfattande och mycket tidsenliga. Bestämmelserna om tillämpningsområdet för finsk straffrätt, som reviderades 1996, möjliggör tillämpning av straffbestämmelserna även på brott av internationell natur.

I förslaget till gemensam åtgärd finns vissa bestämmelser som förutsätter ändringar i Finlands lagstiftning. En del av förslagen till bestämmelser är oklara och står i strid med det finska straffrättssystemet.

Av dessa orsaker anser utskottet att statsrådets ståndpunkt är motiverad när det gäller att först utreda hur nödvändig den gemensamma åtgärden är genom att klarlägga bristerna i medlemsstaternas lagstiftning och om Europarådets miljöbrottskonvention är tillräckligt effektiv för bekämpning av grova miljöbrott.

Utlåtande

Lagutskottet anför värdsamt som sitt utlåtande

att utskottet omfattar statsrådets ståndpunkt i ärendet.

Helsingfors den 1 oktober 1999

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Henrik Lax /sv
vordf. Matti Vähänäkki /sd
medl. Sulo Aittoniemi /alk
Leena-Kaisa Harkimo /saml
Jyri Häkämies /saml
Erkki Kanerva /sd
Toimi Kankaanniemi /fkf
Annika Lapintie /vänst
Paula Lehtomäki /cent

Kari Myllyniemi /cent
Kirsi Ojansuu /gröna
Veijo Puhjo /vänst
Susanna Rahkonen /sd
Tero Rönni /sd
Mauri Salo /cent
Marja Tiura /saml
Raimo Vistbacka /saf.

